

Světlem šumavské přírody

Velikost: 50–150 cm
Doba květu: VI–VIII

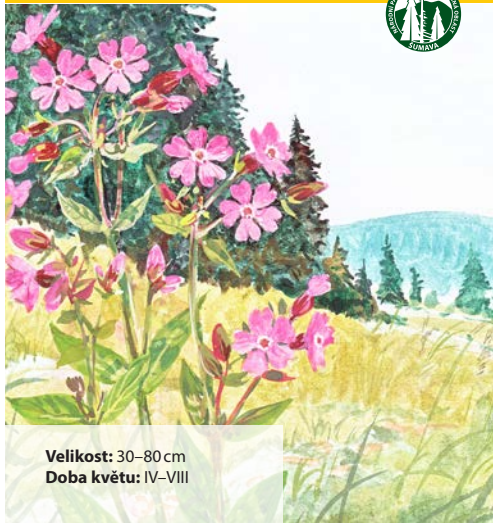
Vrbovka úzkolistá

Epilobium angustifolium
Schmalblättriges Weidenröschen / Rosebay Willowherb

IP A ČDRO Šumava
Střediska environmentální výchovy

Světlem šumavské přírody

Velikost: 30–80 cm
Doba květu: IV–VIII

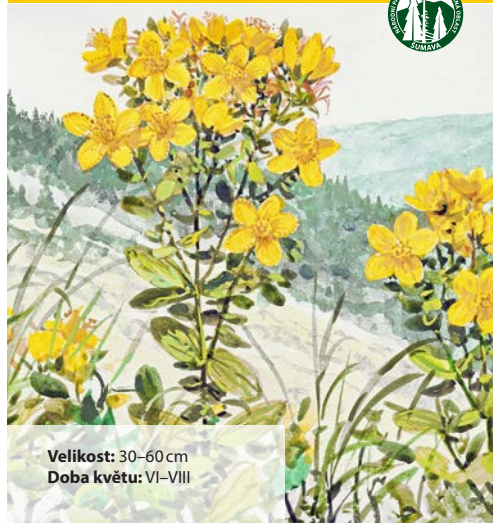
Silenka dvoudomá

Silene dioica
Rotes Leimkraut / Red Campion

IP A ČDRO Šumava
Střediska environmentální výchovy

Světlem šumavské přírody

Velikost: 30–60 cm
Doba květu: VI–VIII

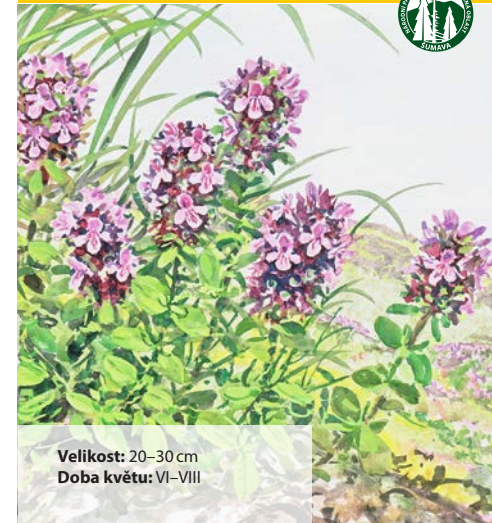
Třezalka tečkovaná

Hypericum perforatum
Echtes Johanniskraut / St John's wort

IP A ČDRO Šumava
Střediska environmentální výchovy

Světlem šumavské přírody

Velikost: 20–30 cm
Doba květu: VI–VIII

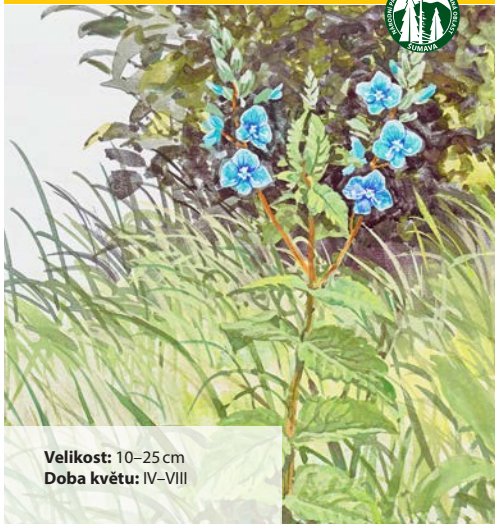
Mateřídouška vejčitá

Thymus pulegioides
Arznei-Thymian / Broad-leaved thyme

IP A ČDRO Šumava
Střediska environmentální výchovy

Světlem šumavské přírody

Velikost: 10–25 cm
Doba květu: IV–VIII

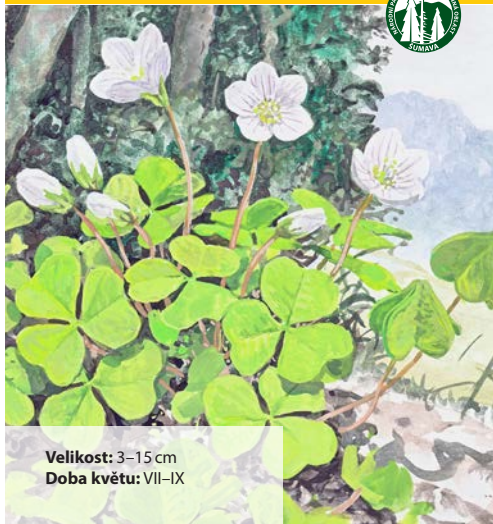
Rozrazil rezekvítek

Veronica chamaedrys
Gamander-Ehrenpreis / Bird's-eye speedwell

IP A ČDRO Šumava
Střediska environmentální výchovy

Světlem šumavské přírody

Velikost: 3–15 cm
Doba květu: VII–IX

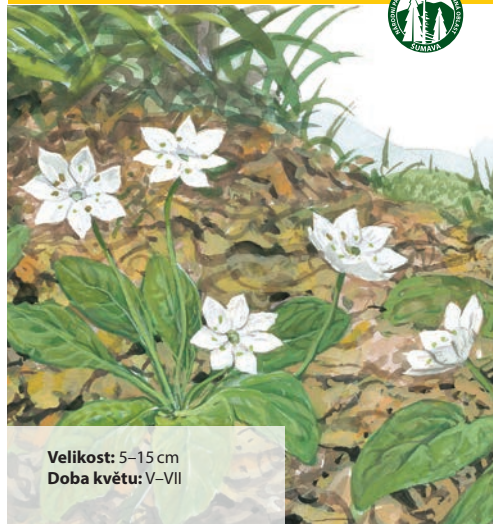
Šťavel kyselý

Oxalis acetosella
Sauerkrée / Wood sorrel

IP A ČDRO Šumava
Střediska environmentální výchovy

Světlem šumavské přírody

Velikost: 5–15 cm
Doba květu: V–VII

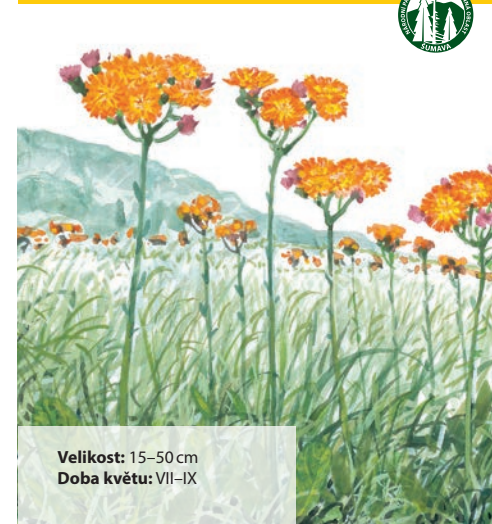
Sedmikvítek evropský

Trientalis europaea
Europäischer Siebenstern / Chickweed Wintergreen

IP A ČDRO Šumava
Střediska environmentální výchovy

Světlem šumavské přírody

Velikost: 15–50 cm
Doba květu: VII–IX

Jestřábník oranžový

Hieracium aurantiacum
Orangefarbenes Habichtskraut / Orange Hawkweed

IP A ČDRO Šumava
Střediska environmentální výchovy

Název: Mateřídouška vejčitá

Třída: dvouděložné

Řád: hluchavkotvaré

Čeled: hluchavkovité

Biotop: Chudé trávníky, pastviny, náspy, skály. Na většinou nevápnitých, písčitých, kamenitých nebo jílovitých, chudých půdách, na teplejších slunných stanovištích.

Popis: Mateřídouška je drobná bylina s plazivou, u země dřevnatějící lodyhou. Tvoří polštářky o výšce 10 až 30 cm. Po rozemnutí je pro ni typická vůně, která se může lišit podle stanoviště a genetické mutace. Drobné fialové květy jsou uspořádané ve vrcholových, hustých hlávkovitých nebo prodloužených květenstvích. Koruna asi 6 mm dlouhá. Listy jsou vstřícné, vejčité až široce eliptické, krátce řapíkaté. Rostliny často osidlují kupovitá mraveniště a bohatě tam kvetou. Je hojně používaná v lidovém léčitelství pro obsah velkého množství účinných látek.

Rozšíření: V ČR velice rozšířený druh.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Jestřábník oranžový

Třída: dvouděložné

Řád: hvězdicotvaré

Čeled: hvězdicovitě

Biotop: Sušší louky, chudé pastviny, trávníky. Roste na kyselých, nevápnitých, humózních půdách.

Popis: Vytrvalá bylina, celá hustě chlupatá. Pro svoji barvu nezaměnitelný jestřábník. Je velmi nápadný svými nachově nebo oranžově červenými úbory. Kveté od července do září. Setkáváme se s ním na horských loukách a pastvinách ve vyšších polohách našich pohraničních hor včetně Šumavy. Pro svou barvu květů a nenáročnost je často pěstován v zahrádkách, odkud rád zplaňuje. Květ je otevřen pouze na slunci. Pro Šumavu je významným alpským migrantem.

Rozšíření: V ČR včetně Šumavy ve vyšších polohách.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Třezalka tečkovaná

Třída: dvouděložné

Řád: malpighiotvaré

Čeled: třezalkovité

Biotop: Okraje cest, náspy, světlé lesy a okraje lesů, chudé a mírně vlhké trávníky, louky, vřesoviště, suché svahy.

Popis: Víceletá vysoká lysá rostlina s přímou plnou lodyhou, která je v horní části zláznatá. Žluté květy mají 1–1,5 cm dlouhé korunní plátky. Květy tvoří mnohokvětou chocholičnatou latu. Korunní lístky jsou až 13 mm dlouhé, asymetrické, na jedné straně zoubkaté. Jsou zde charakteristické 2 vystouplé podélné lišty. Listy, které nemají řapíky, jsou vejčité až úzce kopinaté, tečkovane prosvítavé. Stonek je dvouhranný, dřevnatějící. Tato květina je také nazývaná bylina sv. Jana, čarovník, krevníček, prostřelenc, svatojánská bylina.

Rozšíření: Téměř celá Evropa.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Sedmikvítek evropský

Třída: dvouděložné

Řád: vřesovcotvaré

Čeled: prvosenkovitě

Biotop: Roste v horských lesích a na rašelinných loukách.

Popis: Vytrvalá bylina, která dostala jméno podle sedmi korunních lístků v květu (může jich být i více). Květy jsou bílé, na rostlině rostou po jednom až po dvou, každý na dlouhé tenké stopce. Květy mají průměr 1,5 cm. Listy jsou nahloučené v jednom přeslenu, dosahují různé velikosti, mohou měřit až 8 cm, často jsou však kratší než 5 cm. Semena tvoří jen vzácně. Rozmnožuje se pomocí hlízek na podzemních výběžcích.

Rozšíření: V ČR roztroušené. Na Šumavě hojně. Dnešní výskyty jsou relikty z dob ledových.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Silenka dvoudomá

Třída: dvouděložné

Řád: hvozdíkotvaré

Čeled: hvozdíkovité

Biotop: Louky, vlhké louky, světlé listnaté lesy a lesní lemy.

Popis: Silenka dvoudomá, známá také pod jménem knotovka červená, je víceletá rostlina, měkce chlupatá, zčásti zláznatá. Květy jsou v řídkých latách, rostlina je dvoudomá. Květy obsahují 5 červených korunních plátků (vzácně i bílých), hluboce dvojklaných. Květy jsou ve dne otevřené, na noc se zavírají. Nevoní, navštěvují je denní motýli a čmeláci s dlouhým sosaákem. Kalich je silně chlupatý s 10 žilkami, květy nevoní a jsou jednopohlavné. Stonek je přímý, odstále chlupatý, chlupy jsou až přes 2 mm dlouhé. Listy jsou vstřícné, vejčité nebo eliptické. Plodem je vejcovitá tobolka.

Rozšíření: Téměř celá Evropa.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Šťavel kyselý

Třída: dvouděložné

Řád: šťavelotvaré

Čeled: šťavelovité

Biotop: Šťavel kyselý se vyskytuje ve vlhkých stinných místech, s půdou bohatou na živiny. K nejčastějším stanovištím této rostliny patří listnaté, smíšené a jehličnaté lesy s dostatkem stínu a vlhkosti, kde roste u potůčků, v roklinách, či v pásmu kosodřeviny. Kromě lesů mu vyhovují háje a houštiny. Vyhýbá se prosvětleným a suchým místům s písčitým podkladem. Tvoří obvykle rozsáhlé porosty.

Popis: Malá vytrvalá rostlina. Květy rostou jednotlivě na tenké, zakřivené stopce, která zpravidla převyšuje listy. Květní obaly jsou rozlišené. Tvoří je pět podlouhlých vejčitých kališních lístků a pět podobně tvarovaných korunních lístků bílé barvy s růžovým až nafialovým žilkováním. Korunní lístky jsou na bázi zdobené žlutou skvrnou a bývají naspodu částečně srostlé. Květní obaly jsou zespodu podepřeny listeny. Plodem je tobolka, z ní po uzrání vypadávají kulovitá semena s velmi tvrdým osemením. Listy jsou trojčetné, jednotlivé mají srdčítý tvar. Každý obsahuje jednu hlavní žilku a zpeřeně uspořádané žilky postranní. Povrch listů je obvykle lysý, na spodní straně se však často vyskytují chlupy. V minulosti byl šťavel používán jako léčivý.

Rozšíření: V ČR velice rozšířený druh.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Vrbovka úzkolistá

Třída: dvouděložné

Řád: myrtotvaré

Čeled: pupalkovité

Biotop: Paseky, lesní světliny, okraje lesů, křoviny, okraje cest, vřesoviště.

Popis: Víceletá vysoká nevětvená rostlina. Listy má střídavé, úzce kopinaté, 1–2,5 cm široké a až 12 cm dlouhé. Na rubu jsou sivé, mají zřetelné vedlejší žilky. Květy mají růžově purpurovou barvu a průměr 2–3 cm. Jsou uspořádány v květenstvích, v bohatých vrcholových hroznech a vyrůstají z paždí listenů. Květy jsou čtyřčetné, kališní lístky jsou čtyři, o málo kratší než korunní lístky. Korunní lístky. Ty jsou čtyři, nejčastěji 10–16 mm dlouhé, na vrcholu zaokrouhlené nebo velmi mírně vykrojené, horní jsou trochu větší než dolní, proto jsou květy mírně souměrné. Plod je 4–8 cm dlouhá tobolka, přitiskle pyřitá, v obrysu čárkovitého tvaru, čtyřhranná a čtyřpouzdrá, otvírá se čtyřmi chlopněmi, obsahuje mnoho semen. Ta jsou cca 1–1,3 mm dlouhá, na vrcholu s chmýrem, osemení je hladké. Šíří se větrem. Nálev z listů se pije jako čaj pro lepší spánek a proti bolestem hlavy.

Rozšíření: V ČR hojný druh vyskytující se od nížin do subalpínského stupně. Najdeme ho na různých lesních světlinách a na pasekách, kde může tvořit nápadnou dominantu porostu. Často roste v různých ruderalích, zvláště ve vyšších polohách. Je pionýrským druhem po rozsáhlých lesních kalamitách.

Ilustrace: Pavel Procházka

Název: Rozrazil rezekvítek

Třída: dvouděložné

Řád: hluchavkotvaré

Čeled: krtičníkovité

Biotop: Houštiny, okraje křovin, louky, okraje cest, světlé suché dubové lesy. Na svěžích až sušších humózních a jílovitých půdách, na slunných až polostinných stanovištích.

Popis: Vytrvalá bylina s dvouřadě chlupatými poléhavými nebo vystoupavými lodyhami. V úzlabích listů jsou mnohokvěté řídké hrozny květů. Květenství je řídké a obsahuje 10–30 květů. Samotné květy jsou tmavomodré s tmavými žilkami, čtyři kališní cípy jsou podlouhle kopinaté, korunní trubka a ústí korony jsou bílé. V průměru mají květy 10 až 15 mm. Výjimečně mohou být květy i bílé. Plodem je obsrďčitá tobolka, asi 4 mm dlouhá.

Rozšíření: V ČR rozšířený druh.

Ilustrace: Pavel Procházka